

POSTANOWIENIE

20 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa H.M. i R.M.
przeciwko Bankowi [...] w W. Oddział w Polsce
o ustalenie, ewentualnie o zapłatę i ustalenie,
na skutek skargi kasacyjnej Banku [...] w W.
Oddział w Polsce
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 13 maja 2022 r., I ACa 971/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanego Banku [...] z siedzibą w W. na rzecz powodów H.M. i R.M. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

(A.G.)

UZASADNIENIE

Pozwany Bank [...] w W. Oddział w Polsce wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 maja 2022 r., w sprawie z powództwa H.M. i R.M., o ustalenie, ewentualnie o zapłatę i ustalenie, zaskarżając

ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Skarżący powołał się na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne związane z wykładnią art. 69 ust. 3 pr. bank. Nadto wskazał na zagadnienie prawne dotyczące kontroli incydentalnej i skutków prawnych stwierdzonej abuzywności zawartych w umowie klauzul, w tym możliwości dalszego trwania umowy, obowiązków informacyjnych, w tym przyjęcia szerszych standardów informacyjnych wynikających z orzecznictwa w tym zakresie po zawarciu umowy, możliwości stosowania stawki referencyjnej WIBOR, problematyki powództwa o ustalenie z art. 189 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Brak jest podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom – bowiem nie stanowią obecnie zagadnień nowych. Wskazane w skardze przepisy były – w powołanym w skardze kontekście i zakresie – w ostatnim czasie przedmiotem wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego.

Jeżeli chodzi o skutki stwierdzonej abuzywności, to jak wynika z orzecznictwa sądów polskich, w tym Sądu Najwyższego oraz dorobku judykacyjnego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. np.: wyrok TSUE

z 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18; wyrok SN z 29 października 2019 r., V CSK 308/18; wyrok SN z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18) w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego (indeksowanego) do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula konsumencka dotycząca sposobu tej denominacji, można zastosować sankcję nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (*essentialia negotii*) umowy nazwanej kredytu bankowego (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07 oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, a także wyroki Sądu Najwyższego: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17, z 7 lutego 2023 r., II CSKP 1541/22). Ocena skutków wystąpienia klauzul abuzywnych odbywa się każdorazowo w odniesieniu do konkretnej umowy oraz stanu faktycznego indywidualnej sprawy.

Abuzywności poszczególnych klauzul zawartych w umowie kredytu nie wyeliminowało wprowadzenie w roku 2011 ust. 3 do art. 69 ustawy – Prawo bankowe, w wyniku czego kredytobiorcy uzyskali w ramach umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska możliwość dokonywania spłat rat kapitałowo-odsetkowych oraz dokonania przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w walucie obcej. Możliwość spłacania na przyszłość (od wejścia w życie nowelizacji), nie eliminuje wadliwości abuzywnych klauzul umownych ocenianych według stanu na datę zawarcia umowy.

Wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych nie prowadzi do utrzymania w mocy kredytu indeksowanego kursem CHF jako kredytu złotowego oprocentowanego według stawki LIBOR. Brak także podstaw do zastąpienia stawki oprocentowania LIBOR stawką WIBOR (wyroki Sądu Najwyższego z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22 i z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22, postanowienie Sądu Najwyższego z 2 czerwca 2023 r., I CSK 4379/22).

Oceny czy postanowienie umowne jest niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy (uchwała 7 sędziów Sądu

Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2), co nie wyklucza wzięcie pod uwagę dorobku orzeczniczego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Sądu Najwyższego i sądów powszechnych zapadłych w okresie późniejszym, w tym dotyczących kształtowania standardów informacyjnych wobec konsumenta.

Jeżeli chodzi natomiast o wykładnię art. 189 k.p.c., to orzecznictwo dopuszcza przyjęcie, iż interes prawny w ustaleniu stosunku prawnego lub prawa może także istnieć mimo możliwości dochodzenia świadczenia, jeżeli ze spornego stosunku prawnego wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest na razie aktualne (zob. wyrok SN z 11 września 1953 r., 1 C 581/53, OSN 1954, Nr 3, poz. 65; orzeczenie SN z 9 sierpnia 1960 r., 1 CR 642/59, OSN 1961, Nr 4, poz. 110,). Powództwo o ustalenie z art. 189 k.p.c. jest więc dopuszczalne, gdy w szczególności rozstrzyga ono wątpliwości odnośnie do istnienia wężła obligacyjnego w postaci umowy kredytowej pomiędzy stronami. Przepis ten nie wywołuje więc rozbieżności ocen w orzecznictwie.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7 w zw.

z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

(A.G.)

[ał]